

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 HIL.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Feloldó szerkesztő:
REGEDŐS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 48. szám.

A mumus.

Debreczen, szeptember 3.

Most már egészen nyilvánvaló, hogy a három hónapos vakáció nem váltotta valóra Wekerléék reménységeit: sem a kibontakozás módjára nézve nem jutott egyezsége a függetlenségi párt két árnyalata, sem a nemzet érdeklődését nem sikerült végképpen elfásítani a hosszú szünet alatt. Sőt ellenkezőleg: most, hogy a végső terminus föltartóztathatlanul közelít, — mint az ország különböző helyén tartott bankgyűlések tanusítják — a nemzet számon kéri a vezetőktől tett ígéreteiket és még a bank-kérdés megoldásánál is előbbre valónak tartván a választójog reformjának megvalósítását, hangosan tiltakozik minden olyan kibontakozási módozat ellen, amely nem hozza az igazán általános, egyenlő és titkos szavazati jogon alapuló választási reformot.

A kormány úgy tesz, mintha a választójog sürgetését nem hallaná. A bank-kérdés dolgában elhangzott követelések elől azonban nem dughatja be a füleit és régi, a nyár elején eléggé bevált módszerével próbál hatni a függetlenségi párt Justh-csoportjára, ekképp gondolkodván, hogy az önnálló bank mielőbbi föllállítását csupán a Justh-csoport óhajtja, nem pedig az ország. A

kormány tehát előveszi lomtárából az eddig bevált taneszközt: *Jön Lukács László!*

Az ijesztetésnek most tényleg van alapja, mert hiszen ha a parlament mostani tényezőivel és pártjaival a törvényhozási munka lehetetlenné válik, mindenesetre ezektől részben, vagy egészen független tényezők kerülnek sorra a helyzet tisztázását célzó kísérleteknél. Lukács László tavaszi megbízatása — mint annak idején jeleztük — nem nyert végleges befejezést szeptember utolján teljesen megújulhat. Lukács, hír szerint, *szeptember tizenhetedikén kihallgatásra is megy a királyhoz.*

Nézzünk a szemébe ennek a mumusnak. Nézzük, vajjon olyan-e ez a mumus, amely alkalmas arra, hogy valaki megijedjen tőle. Nézzük továbbá: kiknek lehet okuk a megijedésre.

Wekerléék a Lukács Lászlóhoz és állítólag már létező pártjához címzett mumust egyedül és kizárólag arra szánták, hogy letörjék Justh Gyuláéknak ellenzékieskedő magatartását, hogy elhárítsák a fuziónak és a plurális szavazati jogon fölépíteni tervezett választójogi reformnak utjából az azok elé gördített akadályokat. Hogy erre és csakis erre való az ijesztgetés, az nyilvánvaló; különben nem appellálnának lapjaikban

nap-nap után a Justh-csoport hazafiságára, a kölcsönös megértésnek és a pártfegyelem fennmaradásának szükségességére. Mert most már a kormány lapjai nem sürgetik az önnálló banknak 1911 januárjában való föllállítását, mint föltétlenül és halaszthatatlanul beváltandó követelést, hanem ellenkezőleg, azt a kérdést vetik föl: pihenni hagyja-e az uralkodó a bank-kérdést, a szabadság megújítását, hogy e felett az új választási törvény alapján választandó parlament döntsön? A nemzeti bank erőlyes követelése tehát egy bank-provizóriumért való hódolatteljes esengéssé zsugorodott össze s az Andrássy-féle választójogi javaslat lényegtelen módosításának előzetes szentesítése fejében már kínálják az annexió és a fölemelt hadügyi költségek megszavazását. És tanácsolják Justhéknak: tartsátok meg a pártfegyelmet, állítsátok vissza az egyetértést, mert különben jön Lukács, aki nemcsak a mi hatalmunknak, de a tieteknek is a nyakára hág!

Ez az, egyedül a veszendőfélben levő hatalom az, amelyre a Lukács-féle mumussal hatni lehet. És nem lehetetlen, hogy hatásos lesz a mumus. Ma még az egyik függetlenségi vezérpolitikus a „józan ész” politikájának megbuktatóiként bélyegzi Justhékat, de ki

Remélj!

Egy csalódott lánykához.

Írta: **Könyves Tóth Kálmán.**

Egyedül ültem ott, hol sűrűbb a vadon,
 Lapoztam egy könyvet gyalulatlan padon.
 Tartalma mély titok, mihez nem érthet
 S nyitját se találja sokszor az Ész,
 Miért repül dalolva rut önérdék,
 Mig a ki jó: zugo örvénybe vész?
 Isten miért nem köti le annak kezét,
 Ki kedvese szívét kaczagva törte szét?!

Aranyos hajnalon fakadozó virág,
 Rózsás jövőt szöve tekintettünk mi rád!
 Mászott felé pók is... sötétbe, lopva,
 Halót szövétt nyiló világ körül,
 S méregeseppet vegyit szerelmi csókba,
 Forró vágy is hideg jéggé kövül.
 Ábrándvilága összedől nagyhirtelen
 S romok fölött gyászba borul a szép jelen!

Kies tavaszt jószolt a csalfa képzelet,
 Koszorúval diszítve el is érkezett.
 Feled ám más lett írva e könyvbe:
 Téli dühöngő, zordon fergeteg,
 Remény világa tövestől ledöntve
 Fázón diderg, ki lepkét kergetett.

Ki bus szívébe zárja lelke bánatát,
 E képben itt saját sorsába lát!

Merengve e sivár lapon tovább-tovább,
 Fölváltja azt, látom, ezüstös délibáb,
 Eltűnt a pók... halója is letépve,
 És aki sirt: mosolyog, mert szabad,
 Száll hálaimája csillagos égbe,
 Tövis helyén dalos élet fakad!
 A bösz vihar megedzi gyöngye szirmait,
 Derűs jövőbe bizni újra megtanít.

Remélj! ha dul vihar, ha fönt a menny dörög,
 Szétszórja azt, mi por, hamu és durva rög.
 Kicsiny virág pedig a völgy ölében
 Nem lesz lekötve kényurnak rabul,
 Kitárja ajtaját búbajos éden
 S reá az áldás harmatgyöngye hull.
 Sorsod tükrében szívárványszín ragyog,
 Zeng még vidám dalod: „megint boldog
 vagyok!”

Csak álmodál... s amint valóra ébredél,
 A lombtalan fákon alig maradt levél,
 Sírva ezt: könny árja gyűit szemedbe,
 De nézd! két örcsilag hiven viraszt,
 Fényt hint reád s bus multad eltemetve;
 Szüliék szíve sugároz így vigaszt!

Kinek apát és jó anyát adott az ég,
 Hitet, reményt veszíteni nincsen oka még!

E rejtélyes könyvet a mint lapozgatom,
 Akárcsak érteném: enyhül a fájdalom.
 Örülj, hogy álom volt s ábrándvilágod
 Romokba dőlve most porban hever,
 Szomorú sorsod elenyészni látod,
 Nincs már, aki nehéz bilincsbe ver;
 Letörött az iga, amint fölébredél.
 Lásd! az a csodás könyv szebb világról
 regél!

A tennisz-játszma.

— Ah, Lady Crafter! — mosolygott
 Sir Thomas — ő az új iskola mondaineje.
 Mindennap idejön teázni délután öt órákor.
 De előkelő modorától ne nagyon kábuljanak.
 Tizenöt év előtt még mezitláb szaladgált és
 két éven át egy sátor alatt lakott. A szü-
 leivel kivándorolt Klondykeba aranyat ke-
 resni. S addig keresték, ameddig meg is ta-
 lálták a szerencsét. Ekkor Miss Maud lett
 belőle. Megjegyzem, hogy a családfája régi
 és előkelő. Most már fényes ékszereket, se-
 lyemruhát, drága játékokat és még drágább
 nevelőnőket kapott.

KALAP

a legnagyobb választékban
 :: Frank Testvéreknél.

tudja, ha eljő a függetlenségi pártterkezet napja, nem fogják-e ismét a „józan ész“ politikájának megmentőiként üdvözölni őket, ha abban találják hazyni mai akciójukat, melyet a nemzet nem a „józan ész“, hanem az erkölcstelenség politikájának a megbuktatójaként tanult tisztelni. Mert úgy látszik, Justhék sem talpig elezántak, a kormány egyik lapjában ugyanis ezeket olvassuk: „A bankcsoport nem agitál, még nem szerelt ugyan le, de a kibontakozásnak nem fogja útját állani a döntés napjaiban“. Hát erre a csoportra, úgy látszik, hatása lesz a mumusnak.

A nemzetet azonban előreláthatóan nem lehet vele megijeszteni. Mert milyen ez a munus? Megbízható forrás szerint így fest:

A király ki fogja nevezni Lukács Lászlót miniszterelnökké. Ő pedig pártot fog magának alapítani. Ha lehet, a függetlenségi pártból, ha nem lehet, anélkül. Ha lehet, a mai parlamentből, ha nem lehet, új választással. Azután megcsinálja az általános szavazati jogot s ezzel lerakja a nemzeti fejlődés új alapjait.

Ettől a mumustól a nemzet aligha fog megijedni. Az igazán általános választójog a nemzet régi óhajta és aligha csalódnak, ha azt mondjuk, hogy a nemzet nem fog ismét új ellentétbe lépni csak azért, hogy megint nyeregből juttassa azokat, akik az általános választójog híveiként hazudták magukat és amikor módjukban volt beváltani ígéretüket, megtagadták azokat, egész multjokkal egyetemben. Ezt vegye fontolóra Kossuth Ferenc és pártja, míg nem késő. Legyen egységes a becsületes választójogért való akcióban és bizonyuljon igazán a nemzet pártjának. Az egész nemzet lelkesedése és hálája fogja kísérni és a király elismerése is, amelyre Kossuth Ferenc olyan érdemesnek bizonyult.

Tizennyolc éves korában gyönyörű leány volt. Sugar, izmos, básonyos, égő fekete szemekkel. Rajongtunk érte. A Savannah-Clubban ismertem meg, ahová naponta eljárt tenniszezni. Ilyenkor elemében volt. Fehér ruhás kocsu alakja mint egy ingó nádszál, hajlott ide s tova a lapda után. Mozdulatai villámgyorsak, biztosak voltak. Nem is hatott rá semmi egyéb, csak az erő és ügyesség... S csak a championokra pazarolta édes, gyöngéd mosolyait. En pedig bolondul szerelmes voltam belé.

Abban az időben volt ez, midőn West-Point készítették elő Tom Crawford. Tom a legjobb barátom volt. Tudja Isten, micsoda bolond ötlet sugalmazta, hogy egy napon elvezettem a Savannah-Cubba. Tom kitűnő tennisz-játékos volt. Maud ezt rögtön észre vette, sőt méltányolta... s csakhamar vetélytársakká váltunk Tom és én... Maud különös gyönyörűséget talált benne, hogy a játéktéren is mindig, mint ellenfeleket állított szembe.

Egy napon aztán félrehívott s értő szemre adta, hogy az anyja kívánja, hogy férjhez menjen, ne a választást illetőleg szabad kezet enged neki... Ő Tom és én közöttem ingadozik s elhatározta, hogy próbára állít ki mindkettőnket... Döntőn a sors!

A feltétel a következő volt Napfelkel-

Szeged a harmadik egyetemért.

Sorompóban Délmagyarország ifjusága.

Memorandum a kormányhoz.

Hogy Szeged városa mily erővel küzd a harmadik egyetemért, az Debrecenben is ismeretes. Nincs oly eszköz, amelyet meg nem ragadott a rivális város, hogy a harmadik egyetemet megszerezze magának. Deputáció járást, sajtó-hadjáratot, gyűlésezést és minden elképzelhető propagandát kimerített már Szeged ebben a kemény harcban, de mindez még nem volt elég s most Szeged és Délmagyarország ifjuságát akarja sorompóba állítani a szegedi egyetem mellett.

A mozgalomról a Szegedi Napló a következőket írja:

„A nagyszabású mozgalomnak az a célja, hogy a délmagyarországi felsőbb iskolai tanulók ezreinek az aláírásával memorandumot terjesszenek a kormány elé, kérve a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítását. A szegedi ifjuságnak ez az eszméje a legutóbbi országos bankgyűlés nyomán támadt, mikor is az itt időző országgyűlési képviselők valamennyien oda nyilatkoztak, hogy Szeged mellé állnak a harmadik egyetem felállítására kérdésében.

A szegedi tanuló- és jogász ifjuság most azon munkálkodik, hogy felszólításokat intéz Délmagyarország városainak felsőbb iskolai hallgatóihoz, a tanulók önképző köreihez és az ifjusági szövetkezetekhez. A felszólítás leikes hangon kéri Délmagyarország ifjuságát, hogy indítson mozgalmat a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítására mellett és karolja fel a szép eszmét azzal, hogy a kormányhoz intézendő memorandumot az összes délmagyarországi egyetemi hallgatók és felsőbb iskolai tanulók írják alá.

A szegedi ifjuság reméli, hogy Délmagyarország tanuló ifjusága, amely nagy szeretettel tanúsít Szeged iránt, a szegedi ifjak mellé áll és valamennyien aláírják a memorandumot, amelyben azt kéri a kor-

mánytól, hogy a harmadik egyetemet a legnagyobb és a legmagyarabb kultur városban, Szegeden állíttassa fel.

A memorandumot előreláthatólag több tízezer írják alá és ez is nagyban hozzájárul azon általános országos közóhajhoz, hogy a harmadik egyetem a nagy Alföld színmagyar metropolisát illeti meg.

A szegedi ifjuság nemes mozgalmat, amelyet a legilletékesebb tényezők is nagy rokonszenvvel fognak nézni, üdvözöljük. Kikötésre és szorgos munkára serkentjük a jövő nemzedékét, amelynek most az lesz a legszebb feladata, ha a memorandumot menél több és több ezer egyetemi és felsőbb iskolai hallgatóval sikerül aláírtnia.

A szegedi egyetem ügye bizony nem valami fényesen állhat, ha az ifjusági önképzőköröknek kell érte sorompóba állani. De azért, ha mosolygunk is Szeged erkölcsösén, nem becsüljük le a rivális város ifjuságának propagandáját és kívánjuk nekik, hogy a „több tízezer“ aláírás közé egy malac se essék.

Novemberben választunk.

Lukács lesz a miniszterelnök.

A politika kulisszái mögöl.

Politikai körökben a tegnapi napon teljes pozitívással beszéltek, hogy a Wekerle-kormánynak a kibontakozásra irányuló kísérletei végleg kudarcot vallottak. A Justh-csoport dicsegetre méltó hajthatatlansága lehetetlenné tett minden oly alakulást, melynek a koalíciós pártok fuziója vagy kormányblokkba való egyesítése lett volna a célja.

Egy néppárti képviselő, aki ismeretes arról, hogy be van avatva a bécsi politika kulisszáiba, a következőket mondotta tudósítónk előtt a helyzetről:

— képviselők között már napok óta elterjedt az a hír, hogy a Wekerle-kormány és vele a koalíció végleg meg-

reá sütöttem. Maud mozdulatlanul összeesett...

Nos, — mosolygott Sir Thomas, — a történet nem végződött oly tragikusan, mint gondolkodtam. Tom Crawford csak mély ájulásba esett az égető naptól, — s az erős masszázs és egy pohár gin után eszméletre tért. Maud pedig a félelemtől rogyott össze, midőn füle mellett elsivított a golyó. Midőn magához tért, felém suttagó:

— Ön vadállat, Sir Thomas, — de a játszmát megnyerte, s így a felesége leszek.

— Köszönöm, Miss Maud, — feleltem hidegen — e szerencséből többé nem kérek. De Tom barátom, azt hiszem, még mindig szenved ön miatt. Ha van egy kis szive, menjen hozzá nőül.

Maud tíz percig gondolkozott, aztán egy szomorú, de mégis égő pillantást vetett rám.

— Ahogy akarja. — Mormoló.

A boldog embereknek többé nincs történetük. Már pedig Tom és Maud felől mióta egybekeltek, az a hír járja, hogy bolondul szeretik egymást. Engem pedig egyszerűen kiküszöböltek a barátságukból. Ha nem ösmerném az embereket, a cselekedetüket hálátlanságnak nevezhetném, de én tudom, hogy minden mesterség közül a leg-hálátlanabb önkézzünkkel megteremteti mások boldogságát.

P. V. Tardell.

Megérkeztek iskolásfiúk és lányok részére Czipők.

Férfi, női, és gyermek cipők óriási választékban, valamint kalapok, sapkák és divatáru cikkek a legjobb minőségben bámulatos olcsó árban Révész Zsigmondnál Városi-bérlház. szerezhetők be

bukott A vidéken már a verebek is csipelik, hogy új választások lesznek. Az értesülésem szerint az őszi kampány programja a következő:

Szeptember 28-án a kormány a Ház ülésében bejelenté, hogy beadja lemondását, minthogy a pártokkal való megegyezés nem sikerült. A kormány egyúttal kérni fogja a Ház ülésének elnapolását. Erre a Házat október 15-ig elnapolják. Időközben a király Lukács Lászlót miniszterelnökké kinevezi, akinek már kész kormánya és kész programja van. Az október 15-iki ülésén a Lukács-kormány nagy botrányok között bemutatkozik, mire a Ház elnapolása, néhány nappal később pedig a Ház feloszlása következik. Az új választások november második felében lesznek.

Igy szól a jól értesült néppárti képviselő információja. Mindenesetre sok a valószínűség benne. Bizonyítja ezt az alábbi nyilatkozat, melyet tudósítónk előtt a függetlenségi párt egyik alelnöke tett, aki arról ismeretes, hogy mindig a Kossuth Ferenc politikáját propagálja:

— A bankcsoport annyira lekötötte magát, hogy a meghátrálás most már lehetetlen. Justh félti a népszerűségét és semmi aron se akar engedni. Ezzel a békés kibontakozás lehetetlenné vált és most már Lukács László jön, amint én azt már tavasszal megjósoltam, amidőn a bankcsoport támadólag kezdett fellépni. Sajnos, a jőzőn ész politikája megbukott.

A képviselők egyenként belátják, hogy ez nem fog jóra vezetni, mégis midőn egy tömegben állanak és határozni kellene, a túlzás politikáját követik. Meg vannak vadulva mint a háborúban a katonák, amidőn a vért látja maga körül.

A függetlenségi párt nyilatkozó alelnöke tehát haragszik, mert nem lehet árulásra bírni a bankcsoportot. Az ország azonban örömmel üdvözli a „józan ész” politikájának bukását, mert az, amit a fuzióba szerelmes urak józan észnek hívnak, azt az ország közönsége az erkölcsstelenség politikájának ismerteti meg.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Neue Freue Presse írja, hogy Bécsben, szeptember 17-én fogadja öfelsége a magyar politikusokat kihallgatáson. Először Wekerle jelentkezik audiencián a király előtt s ha az ő javaslata meg nem felel, úgy bizonyos, hogy Lukács Lászlót bizzák meg a függetlenségi kormány alakításával. Ha ez a terv sem sikerül az esetben a Házat feloszlatták.

TANÜGY.

Beiratkozás a kereskedő-tanonciskolába. A beírások szeptember hó 5-én vasárnap és 8-án szerdán, mindenkor délután 10-12 órákban vétetnek fel a Kereskedelmi Tanintézet igazgatói hivatalos helyiségében. Minden jelentkező az iskola kaptatól bejelentőlapot kap, melyet a főnök tölt ki és ir alá. E lappal a tanuló beírás és tandíjfizetés végett az igazgatónál és a tanítás kezdetén az osztályfőnökkel jelentkezik. Az első ízben beiratkozó tanoncok tanoncszerződésüket, iskolai és születési bizonyítványukat is kötelesek bemutatni. A beírás késedelmes teljesítése mulasztást képez s a

mulasztók ellen a rendőrfőkapitányság mint I. fokú iparhatóság szigorúan megteendő a törvényes lépéseket. A rendes tanítás szeptember hó 12-én vasárnap d. e. 10 órakor kezdődik. A javító és pótló vizsgálatokat szeptember 5-én, vasárnap d. e. 10-12 között tartjuk meg. Az igazgató-ág.

Adler László képgyűjteménye.

*

Az ember szinte elsodálkozik azon, hogy egy olyan kis területre, mint például egy szállodának emeleti szobácajaja, hogyan lehet kincseket érő holmikat összehalmozni. Régi, ódon uri kastélyoknak ékszer szekrényei jutnak eszünkbe, amelyben velencei üvegfalak között ezeket érő arany-ézüst antik drápaságok sorakoznak. Szerény milieu és a legértékesebb tartalom. Talán ezzel lehetne jellemezni Adler Lászlóknak, a kitűnő fővárosi műkereskedőnek azt a piktura-gyűjteményét, amelylyel szombaton reggel lép a debreceni műpártoló közönség elé. Nem dekorációs és imponáló nagyképűséggel beállított tárlatról van szó, hanem egy műértő kéz által megválogatott, gurmand művész galériáról. A legkiválóbb magyar és külföldi festőknek gyöngyszemei vannak kihálászva egy olyan decens csoportba, amelyre a piktura iránt lelkesedők azt szokták mondani, hogy: krémje a legzseniálisabb alkotásoknak.

Azt mondhatjuk, ha a kiritika tollát akarjuk kezelni, hogy nem ömlik végig tendenciózus karakter Adler László gyűjteményén. De talán éppen ez az előnye ennek a kis szobának. Adler László, akinek pompás műérzékét nem kell fölfedezni, nem akarja oktrojálni a közönséget arra, hogy izlésüket egy irányba terelje. Csoportosította a festményeket a legötletesebb variációkban. Nem tömegcsendélet vagy tömeg-akt dominálja a gyűjteményt Adler László, a maga könnyedségével, minden kasirozott raffineria nélkül oda állítja a maga do'got a közönség elé azzal. Ime: a legkiválóbb művészek legkülönbözőbb mesterművei, válasszon a közönség a maga izlése, a maga művészi hajlamai szerint. Dehát beszéljünk magáról a gyűjteményről.

A Bika-szálló emeleti helyiségében (29. ajtó szám alatt) rendezte be Adler László gyűjteményét. Egy alig néhány lépéses kis szoba, amelyben nagy szerényen kötnek barátságot a magyar elit művészek a külföldi legnevesebb mestereivel. Nincsen nagyon sok kép s mégis nehéz feladat közülük kiragadni az ugynevezett „legjobbakat”, mert hiszen elsőrendű dolog valamennyi. Fölvonnulnak a magyar pikturának legnevesebb képviselői, Vastagh György, Spányi Béla, Náray Aurél, Endrey Endre, Matron Jenő, Balla Sándor, Zubor Béla stb. Ha mégis vállalkoznánk arra, hogy egyik-másikat kiemeljünk, úgy Vastagh Györgynek cigányasszonyát említjük meg, amely híven tükrözi vissza a kitűnő mesternek csodás plasztikai-érzékét. Spányi Béla Mocsár-életje a legfinomabb hangulatoknak színeit viseli magán. Csöndes, rezignált levegő, amilyen csak Spányi Béla esetje alól kerül ki. Gaál Kálmánnak tuniszi részlete egy darab forró sugaras színes keletet visz a vászonra. A színvegyütléknek olyan a harmóniája, amely az első pillanatra lebillincseli a nézőt Endrey Endre: A kofák, Napsütésben című festményével magát a pezsgő életet a legfropán-sabb hangulatokat rögzítette meg.

Balla Sándor finom vonásokkal és tiszte színekkel rajzolta meg az Éhes népség című festményét. Zubor Béla vásznán stílusos magyar tónus ömlik végig s a patriarkális humor csillan meg a A jó bor című kis képen. Tihanyi Béla a melankolikus arnyalások kedvelői s megejtő elérgikus érzésekkel igyekszik hatni az Ősz című vásznán. Figyelemreméltó kép még Zord Arnold Virágoskert-je.

*

A külföldi mestereknek csoportja csoportja csakis elsőrendű alkotás. K. Kaufmann az elhunyt világhíres művész két eredeti velencei képével szerepel a gyűjteményben. Egy kissé bornirt dolog lenne Kauffmann jelzőkkel ellátni elegendők tartjuk tehát egyszerűen legisztrálni, hogy a tartomány látható. J. Wagnernek a kiváló müncheni festőnek egy hatalmas vászna dominálja a termet. A dordrecht kikötő éjjel. A bajor festőknek széles eszetkezelése a világitásnak mesteri beállítására uralkodik a nagy vászon.

A kikötő városnak évszázados kopott falai, az éjszaka árnyalásával természetes komorsággal hat. Az egész milien keménységét szeliden enyhíti a hold mesteri reflexe. A legnagyobb alkotások közé tartozik Leon de Riddernek a leghíresebb tengerfestők egyikének a Hajótörtek című vászna. Hatalmas, és igen éles kontúrok vonulnak végig. Az ember és az óriás tengernek tartalmas tusája olyan erővel van megkonstruálva hogy a szemlélőt valósággal leköti a képhez. Arnegger két olyan művészi tárlatu eredeti képpel szerepel, amelynek gazdag színpompája erősen hasonlít a híres Aranyeső című képhez.

A s-inkeverésnek képeivel tűnik föl a romantikusabb stílust pedig Toretti és Parneti vásznai képviselik.

Akadályok a kataszteri felméréseknél.

Rongálják a felméréseket.

A hatóság a közönséghez.

A kataszteri felméréseket végző királyi mérnökök súlyos panasszal fordultak Debreczen város hatóságához. A panaszok sajnálatos arányat vetnek a lakosság egyes rétegeire, mert arról van szó, hogy egyesek akadályokat gördítenek a kataszteri felmérések elé. Mint a mérnökök panaszolják, a kataszteri jelzéseket sok helyen tönkre teszik, elpusztítják, miáltal rengeteg kárt okoznak, továbbá más módon is akadályozzák a munkát.

Megtörtént ugyanis a külsőségen, hogy a kataszteri felméréseket végző mérnököket megtámadták. A tudatlan emberek a mérnökökben ellenséget látnak, vagy néhány dinnyetolvajoknak nézik és megtámadják, vagy zavarják őket.

A hatóság ezért figyelemzettel fordul a közönséghez, hogy a kataszteri jelzéseket épségben hagyják, mert a rongálókkal szemben a rendőrfőkapitányság a legnagyobb szigorral fog fellépni. A figyelemzetés után bizonyára a város közönsége maga is ügyelni fog a kataszteri jelzésekre és a rosszakaratu rongálókat ki fogja szolgáltatni a hatóságnak. Ennyit legalább is megerdemel a közönségtől a kataszteri munkálat, mely a város érdekeit szolgálja.

Cook Frigyes diadala.

Részletek az északi expedícióról.

Magyar vélemények a sarkutazóról.

Az egész művelt világban óriási szenzációt keltett Cook Frigyesnek, a híres sarkutazónak fölfedezése. Ma újabb jelentések érkeztek a N. wyork-Heraldhoz, amelyek olyan fontos és hitelesnek látszó adatokat tartalmazznak, hogy a legilletékesebb helyeken is, ahol a legnagyobb figyelemmel kísérik az északi expedíciók útjait, tökéletesen akceptálják Cook Frigyesnek világraszóló sikereit. Lázás izgatottsággal várják haza a sarkutazót, akinek bővebb jelentései majd teljes részletességgel világítanak be az elért nagy munkába.

Archenhold dr., a treptoni csillagvizsgáló igazgatója és Dicusel dr., a berlini geográfiai intézet igazgatója, nyilatkoztak Cook dr. korszakos fölfedezéséről. Archenhold dr. ezeket mondta:

Véleményem szerint nagyon lehetséges, hogy Cook dr. elérte az északi sarkot. Az északi sark eléréséhez eddig 2 és fél fok hiányzott. Kedvező szélről függ az északi sark elérése. Ha a széljárás kedvező volt, úgy a siker elképzelhető. Hogy a bátor kutató sokat fedezett-e föl, azt ma még nem tudhatjuk.

Bizonyára jól volt felszerelve és sokat megtudott. Sokat tudunk az északi sarkról mi is, de újat csak most fogunk megtudni. Végtelenül fontos megtudni, hogy föld van vagy se az északi sarkon. Sajnos ugyan, hogy az északi sark fölfedezése nem lehetett a mi Zeppelinünk dicsősége, de ez nem csökkenti örömlenket, hogy az északi sarkot fölfedezték.

Dr. Dicusel így nyilatkozott: A tudományos köröket meglepte dr. Cook fölfedezése, mert expedíciójáról nem tudtak. De úgy gondolom, hogy a fölfedezés tény. Cook rendkívül tehetséges és szívós férfi. Természetes, hogy a cserencés véletlen is közrejátszott, hogy az északi sarkot elérhette.

Az automobil, szánok Hakleton expedíciójánál nem váltak be De lehet, hogy Cook sikerrel alkalmazta azokat. Cook részt vett 1898-ban és 1899-ben mint orvos a déli sark expedíciójában s rendkívül értékes könyvet írt róla. Az, hogy eddig az expedícióról semmit nem hallottunk, éppenséggel nem meglepő.

Mert az északi sark kutatójának nem áll rendelkezésére eszköz, hogy elzártan mindentől és mindenektől a külvilággal érintkezzen.

Cook Frigyes felesége ma egy táviratot küldött egyik londoni barátjának, amelyben a következőket mondja:

— Férjem útjában és nagy sikerében igazán nincs mit kételkedni. En ismerem az ő nagy kutató szellemét s hiszem, hogy az általa jelzett eredmények megfelelnek a lőságnak.

Egyik fővárosi lap munkatársa ma fölkereste Kepes Gyula dr. vezértörzsorvost, a híres északi sarkutatót, aki Cook utjáról a következőket mondotta:

— En, a magam részéről elhiszem, hogy Cook Frigyes elérte nagy célját. Jelentései feltétlenül megbízhatóak, mert különben a nélkül, hogy ott lett volna, el sem képzelhető, hogy olyan pontos adatokat jelenthessen. Bizonyos az, hogy Cook Frigyes most a tudományos világ legkiválóbb bajnoka.

Színház.

Színházi segélyegylet. Máramaros-szigetről jelentik. Zilahy Gyula, a debreceni színház igazgatója a társulata kebelében egy segély egyletet alapít ezer koronás alapítvánnyal. Ennek a segélyegyletnek az lenne a célja, hogy megkímélje a társulat tagjait a gyűjtések és koszoru-vételek alkalmával a költségektől, miért is az erre fordítandó összeget szeptember 1-étől az egylet

pénztára fedezné. A tagok örömmel fogadják a humánus intézményt. Elhatározták, hogy hangversenyeken, kabarékon csak az esetben lépnek föl, ha a mulatságok rendezői tíz koronával járulnak a segély-egylet alapjához.

A debreceni társulat új szubrettje. Zilahy Gyula tudvalevőleg a debreceni társulat sorába szerződtette Szilassi Etel szubrett primadonnát, aki szeptember elsején szép sikerrel mutatkozott be a „Tavaszi” operában a máramaros-szigeti közönségnek.

Lukács Juliska nyugalomban. A debreceni színház társulatának éveken át egyik legintellektuálisabb művésznője volt Lukács Juliska, aki mint drámai anya nem egy szép alakítását mutatta be a közönségnek. A szerepeit átforgató, öntudatos művésznő volt mindig, annál sajnálatosabb, hogy most annyi szép sikere után pihenni vágyik Lukács Juliska s a színpadtól is megválnak. Helyébe Szilágyi Berta anyaszínésznőt szerződtette Zilahy.

A debreceni színésziskolában (Darabos utca 7.) beiratkozás mindennap a) a drámai szakra, b) az énekes szakra, c) az esti tanfolyamra d) a szavalás és szónoklat egy havi tanfolyamra.

Szeptember.

*

Nagyon komoly szezón kezdődött meg szeptember elsején: az iskolák szezónja. Erdemes egy percra, kettőre megállni ennél a kezdetnél és röviden, őszintén lejegyezni egy-két igazságot. Igazságokat, amelyekből a jövőendő nemzedék sorsa, boldogsága függ és amelyeket még mindig az iskolán kívül bangoztatnak, mint megvalósítanak — az iskolában. Igazságot, amelyeknek jelentőségét minden igazi mai ember mélyéig érzé, belátja, a laikus és pedagógus egyaránt, de amelyeknek érvényesülése még mindig sok akadályokba ütközik a rendszer miatt, amelyet nagy betűvel is írhatnánk és amely rendszernek bajait és korlátait legerősebben éppen a jó pedagógusok tudják és sanylik meg.

Valóban legfőbb ideje volna, hogy a magyar tanügy és nevelésügy hivatott vezető- és munkásemberei is összegyűljenek egy nagy és eredményes orvoskongresszusra, amelyen a nálunk nevezett, de a régiből mesterségesen táplálkozó pedagógiának nagy ügyeit, bajait orvosolnák. Ott van például az egységes középiskola kérdése, vagy ha úgy tetszik, a gimnáziumi humanista nevelés egyre növekvő mizériája. Mert lehetetlen be nem látnia a művelt elmének, a kor szintjén álló embernek, hogy az egész eddigi és mostani gimnáziumi program és tartalom egy rész letűnt és meghaladott, ugynevezett humanista szellemi irány szülte és neveltje, amely modern korunk legfőbb és legfőbb törekvéseivel erősen ellenkezik és amely a mai élet számos eleme és lényeges követelményét alaposan ignorálja. Itt nem is reformokra volna szükség, sőt ellenkezőleg: radikális kurára. Nemcsak emberi, de nemzeti szempontból is ódon és kényelmetlen rendszer a mai latinos gimnáziumi oktatás rendszere.

Ma, a természettudományos világfelfogás hódító korában, ma a testi és lelki kultúra harmonikus kifejlesztésének idejében, amikor egy Ellen Key, egy Spencer beszélnek a nevelés nagy problémáiról és lehetőségeiről, valóban le-

hetetlenség elzárkózni a gyökeres változások követelése elől.

Szeptember eleje az újabb és újabb generáció életének fontos határmezsgyéje! Elő azokkal a nagy problémákkal, amelyek a meginduló élet kialakulására nézve fontosak és döntő erejűek. Jöjjen el a világossága a mi ifjúságunk lelkének is!

Arányi operaénekes és a tolvaja.

Mese a csavargó csókjáról.

A salzburgi törvényszék előtt egy teljesen lerongyolódott és züllött ábrázatu harmincnégyesven év körüli ember állt tegnap, hogy egy lopásért feleljen. A vádlott, egy Fodor Zsigmond nevű volt katonatiszt, azzal a váddal terheltlen áll a bíró előtt, hogy augusztus hó 12-én Arányi Dezsőtől, a budapesti Opera tagjától, Grossgmaiban, a hol az énekes jelenleg nyaral, órát és gyűrűket lopott. Az ellopott ékszerek értéke 450 korona.

Amikor Fodort kihallgatták, a következőket mondta:

— Uraim, beismerem, hogy az érték tárgyakat magamhoz vettem és elzálogó sitottam, de ez nem büntett. Valamikor a 2. szekerrednél szolgáltam tisztí minőségben, most azonban nincsen biztos keresetem.

Arányi Dezső operaénekeskel huszonkét év óta benső barátságban vagyok és ő többel tartozik nekem, mint én neki.

Állandóan támogattam és fia'ál énekes korában, amikor Budapesten egy koncertben föllépett, én vettem neki keztyűt és nyakraválót. Majd amikor panaszkodott Arányi, hogy nincsen tisztá inge, vettem azt is neki. Vettem, mert különben nem hagytták volna föllépni. Ez még nem volt elég, mert biztosítani akartam neki a sikert és szerződöttem tapsoncokat. Ez került a legföbbe.

Arányi erre a vallomásra ezeket jelentette ki:

— Ismerem ugyan a vádlottat jó régóta, de barátságról egyáltalában szó sem lehet. Amikor Fodor most látogatónba jött hozzám Grossgmaiban, akkor üdvözöltem, sőt meg is csókoltam őt, de nem örültem a látogatásnak, mert a budapesti Operaház tagjához nem szokás gyalog látogatást tenni Salzburgból Grossgmaiban.

A törvényszék a züllött embert négy havi börtönre ítélte és egyúttal kiutasította az országból. Az í élet ellen Fodor semmi ségi panaszt jelentett be.

Egy debreceni uriaszony tragédiája.

Idegbetegség miatt a szanatóriumba.

Egy debreceni előkelő uri csaiadót mélyen lesújtó tragédia érte. Egy általánosán ősmert uriaszonyon annyira elhatalmaskodott a kornak epyk legsajátosabb és legrombolóbb betegsége, az idegbaj, hogy a hozzátartozók jónak láttak ma este egy ismert fővárosi szanatóriumba szállítani, a szerencsétlen uriaszonyt, mert tartani lehetett attól, hogy rövid időn belül idegbaja olyan előrehaladott stádumba jut, hogy a legszánalomraméltóbb emberek sorába kerülne, az elegánciájáról s szépségéről közismert debreceni uriaszony, aki még csak nemrég, legkedveltebb személye volt az előkelő debreceni társaságoknak.

A súlyos csapást ért uriaszony egy debreceni mérnöknek a felesége. A leg-harmónikusabb egyetértésben éltek a házastársak bár az utóbbi időben szembe-

ötöl volt az a hisztériás betegség, amely az uriasszony idegeit megtámadta.

A szerencsétlen uriasszony imponáló megjelenésével s föltűnő eleganciájával egyike volt a debreceni társaságok legismertebb asszonyainak.

Néhány héttel ezelőtt arról panaszkodott az urának, hogy heves fejfájdások bántják. A mérnök több előkelő debreceni és budapesti orvossal vizsgáltatta meg a feleségét, akik egyértelműleg konstataáltak, hogy nagyfokú idegbajban szenved s a legnyugodtabb életmódot ajánlották az asszonynak, nehogy ez a baj komoly veszedelembé menjen át.

Tegnap este a legnagyobb aggodalmat keltő idegrohamok fogták el az asszonyt, akinek extaltált magaviselete kétségbeejtette a családot.

Az orvosok azt ajánlották, hogy azonnal kísérik föl az asszonyt egy közismert pesti szanatóriumba. Ma reggel akarták az asszonyt a fővárosba vinni, de a mentők sorából alkalmas kíséretet nem találtak. Az utazást tehát el kellett halasztani. A ma esti személyvonattal azonban a férj s két mentőnek társaságában föl vitték az uriasszonyt Budapestre, ahol gondos kezeléssel mindenesetre gyógyítják.

A szomorú eset őszinte részvétet keltett Debreczenben s abban a társaságban, ahol az uriasszony megfordult, szeretettel várják, hogy mielőbb gyógyultan hagyja el a szanatóriumot.

A debreczeni tenisz-verseny.

Az első nap eredménye.

A tegnapi esős idő után azt gondolták a tenisz-verseny iránt érdeklődők, hogy el kell halasztani a pénteken kezdődő tenisz-versenyeket. Akik az idő után jósltak, kellemesen csalódtak.

Pénteken reggelre gyönyörű napra virradtak a versenyzők. Már a kora reggeli órákban oly erővel tűzött a nap az elázott tenisz-pályákra, mintha egy csapásra helyre akarná hozni az előbbi nap rombolásait.

Ha nem is hozta egyszerre helyre, de legalább délután már használható volt a pálya. Igaz, hogy ujon kellett meszelni, mert a vonalakat teljesen elmosta az eső.

A délutáni órákban megindultak — igaz, hogy lassan — a közönség és meg is töltötte a pályák mellett felállított páholyokat kevés kivétellel.

A versenybíró pont három órakor elfoglalta a helyét és megkezdődtek az izgalmasabbnál-izgalmasabb mérkőzések.

Az első nap eredményei itt következnek:

Férfi egyes bajnokság: Tihaméry Aurél veri Bárczy Oszkárt 6 : 4, 6 : 3, Zsigmody Jenő veri Pongrácz Jenő grófot 6 : 0, 6 : 2, Schmid Ödön veri Szorelláry Györgyöt 6 : 1, 6 : 0.

Férfi vegyes hendikep: Kortsák Károly veri Hajnal Dézso dr.-t. 6:3, 6:3, Kemény Géza veri ifj. Györffy Aladárt 5:6, 6:1, 6:5, Schmid Ödön veri ifj. Megoss Györgyöt 5:6, 6:2, 6:1.

Az eddigi mérkőzéseken is — mint előre is látható volt — a pestiek domináltak. Ez azonban egy cseppet sem válthatik szegényére a vidékieknek, pláne a debrecenieknek, akik jóformán még nem is igen

vettek részt — egy, kettő kivételével — tenisz-versenyeken.

Az egyes mérkőzésekben, az elegáns, jobbára hölgyekből álló közönség mindvégig a legnagyobb gyönyörűségét lelte. Zsigmody Jenő, Schmid Ödön, ifj. Megoss elsőrendű sportot nyújtottak. A rendezés kifogástalan volt.

A versenyt szombaton reggel 8 órakor folytatják.

HIREK

Tanítók gyűlése. A református tanítótestület tagjait ez uton is fölkérem, hogy a ma délután pontosan 2 órakor kezdődő közgyűlésen még azon esetben is mulhatatlanul jelenjenek meg, ha körlevelemet ezideig meg nem kapták volna. A gyűlés főbb tárgyai: a *fizetésrendezési javaslat, egvfolytában tanítás, ismétlő iskolai tanítók ügye, az évi számvizsgálat* stb. 1909. szept. 4. Kerékgyártó József, elnök.

A Csokonai-kör irodalmi pályázata. A Csokonai-kör titkári hivatala figyelmezteti az érdekelteket azon irodalmi pályázatra, amelyet a kör folyó évi november 1-i határidővel hirdetett. A pályázat oly ifjusági iratot, magyartárgyu, körülbelül három nyomtatott ív terjedelmű szépprózai művet kíván, amely a vallásos türelemnek vagy a hazaszeretnek szolgálatában áll. A pályadíj a kör egy névtelen tagjának adományából 300 korona.

Választási mozgalmak az akadémiai ifjuság körében. Beköszöntött a szezón az öskollegiumban is. Minden vonattal érkeznek diákok, ujjak és ujjak. Mint minden év szeptemberében, megindulnak a választási mozgalmak is. A jogász-elnöki székre is megindultak a kombinációk. Leggyakrabban emlegetik Dózsa István — a tavalyi jogász elnök — nevét. Dózsa István már egy éve, hogy betöltötte a jogász ifjuság e diszes állását. A másik állás, mely minden évben nagy korteskedés tényét kékezi: a könyvtárnoki. Nem is csoda, mert ez az egyetlen ifjusági tisztség, mely dotációval jár. Egyik évben jogászszal töltik be, a másikban pedig theológussal. Az idén a theológusokon van a sor. Két párt áll egymással szemben: a lilaszín szallagos Debreczeni-párt és a kék szallagos Takács párt. Az anspiriumok, mint az ifjuság viselkedéséből kitétszik, Debreczeni Istvánra nézve határozottan kedvezőbbek. Debreczeni István IV. éves theológus, ki tavaly a Hittanszaki Önképző Társaság főjegyzője volt. Takács Gedeon III. éves hittanhallgató pártja is erősen készül a választásra.

Az orvoskongresszus vége. Budapestről táviratozzák: A nemzetközi orvos kongresszus ma a legnagyobb siker eredményével zárta le ülését. Ma délután a föltött volt tanácskozás, hogy a legközelebbi orvoskongresszust hol tartják meg, ugy határoztak, hogy 1913-ban Londonban tartják meg a legközelebbi nemzetközi orvoskongresszust.

Sajtóhibák. K. Tóth Kálmánnak a kiváló jubilaris debreceni poétának Remélj című verse, sajnos, olyan zavarólag ható sajtóhibákkal jelent meg lapunk mai számában, hogy nem akarván megrontani a kitűnő költő olvasóink élvezetét, ma újból, eredeti szövegével adjuk közre a verset.

Árverezik a francia papokat. Párisból jelentik: A „Matin“ toulousei távirata szerint az auch-i érsek lakásában, akit nemrégiben 500 frank pénzbírságra ítélték volt, de az ítéletet nem akarta magára nézve kötelezőnek elismerni, a bíróság lefoglaltatta a butorokat és azok árverését szeptember 11-ikére tűzték ki. A zálogolás az érsek távollétében történt. Az árverés az auch-i piacon fog végbemenni. Ugyanekkor több más lelkésznel is történt bírói foglalás, aki-

ket a püspökkel egyidejűleg ítélték el. A városban nagy az izgatottság.

Rácz Károly Tiszadobon és Aradon. Rácz Károly, a híres debreceni cigányprimás már több ízben tanujelét adta annak, hogy éppen olyan mesterien kezeli a vonót, mint amilyen gavallér készséggel áll rendelkezésre ott, ahol hazafias ünnepélyekről van szó. A magyar nóták kiváló zenészetét most a vasárnap tartandó tiszadobi szobor-leleplezési ünnepélyre hívták meg, ahol is a jelenlevő notabilitásoknak és a kormány képviselőinek fogja bemutatni művészetét. A szeptember 19-én tartandó aradi Kossuth-szobor ünnepély szintén lerándul Rácz Károly teljes zenekarával. Az ő hazafias érzését követve díjtalanul működik közre az országos ünnepségen.

Elfogták a spanyol forradalmárokat vezérét. Franco Ferrert, a barceloni lázadás vezérét ma kézrekerítették Alelában, ahol a bányákban rejtőzködött. A forradalmárok vezérét haditörvényszék elé fogják állítani. A jelentés nagy meglepetést keltett Barcelonában, mert azt hitték, hogy Ferrer külföldre menekült.

Csontvázak a csárdában. Budapestről táviratozzák: A régi Pest érdekes emlékei közé tartozott a Ferencvárosban a Lónyay-utca és a Bakáts-utca sarkán egy ragyás falu öreg földszintes ház. Valamikor hangos vigasság járta falai között, mert e ház volt a Határosárda. A városfejlődés most ezt a kis házat is elsöpri, oly sok mással egyetemben. A régi gazdája eladta mindenesetül. Az új gazda most lebontatja és szép modern palotát építtet a helyére. A vigalmak emlékének kívül azonban egy sötét emlék is fűződik majd a csárdához. A bontás közben ugyanis tegnap a konyha padlója alatt négy emberi csontvázat találtak a munkások. Nyomban jelentést tettek a titokzatos leletről. A vizsgálat már is megállapította, hogy a csontvázak körülbelül harminc-harmincöt éve feketnek elcsúszva a padló alatt. Hogy kik lehetnek az oly rég föld alá került emberek, nem tudja senki. A csárdába valamikor vagyonos marhakereskedők jártak mulatni. Valószínű, hogy valami szörnyű régi büntetett nyomára bukkantak rá ily későn.

Ma szombaton a Royal kioszk és kávéház renek helyiségében Kiss Béla Fátarafüredről haza jöttével bemutató estélyt tart. Tisztelettel Hauer Bertalan Royal tulajdonos.

Vasuti merénylet. Münchenből jelentik: Tegnap a limbach-müncheni vonalon vakmerő merényletet követtek el egy Bécsből jövő vonaton. Egy harmadosztályú szakaszban Köhler nevű müncheni szabómester, aki Bécsben rokonait látogatta, két fiatalemberrel beszélgetett. Kevéssel a mühl-dorfi állomás előtt a két fiatalember hirtelen rávetette magát Köhlerre és revolvert szegezett a mellének azzal a fenyegetéssel, hogy ha nem adja oda pénzét és ékszerét, lelövik. A megrémült szabómester teljesítette a rablók kívánságát, akik azután leugrottak a robogó vonatról és elüntek.

Tüzérek halálos végű játéka. Szombathelyről táviratozzák: A 41-ik honvédhadosztály most egy vas megyei községben gyakorlatozik s ugyancsak ott manőverezik egy zágrábi tüzéreg is. Tegnap a katonák az ágyukkal játszadoztak. Az egyik tüzet vezényelt, a másik katona pedig az ágyu zsinórját húzta meg. Nagy dördülés következett. Az ágyuban levő szaktöltés ki-röpült s a közelben álló Kokotevics Iván tüzérkatonát mellben találtak, aki koltan rogyott össze.

— **Meghívás.** A Polgári Asztaltársaság ma este 8 órakor tartja a Dréher sör-csernok virág termében közgyűlését, melynek tárgya a felruházás iránti intézkedés lesz. A közgyűlést társas vacsora követi, egy teríték 70 kr. Az asztaltársaság tagjait ez-
uton meghívja. Az elnökség.

— **Egy magyar urinő relytélyes halála.** Bécsből táviratozzák: Egy magyarországi születésű írónőt Patoky Ilonát, a Fremdenblatt munkatársát ma halva találták lakásán. Az a gyanu, hogy az írónő, akit a király legutóbb a koronás arany érdemkereszttel tüntetett ki, öngyilkosságot követett el.

— **Fabricius ezredes eltűnt.** Pozsonyból táviratozzák: Fabricius ezredes, a darabont időkben olyan nevezetes szerepet játszott katonán, ma lakásáról családjával együtt nyomtalanul eltűnt. A lakásának ablakai be voltak szögezve és semmi írást nem hagytak hátra. Fabricius az utóbbi időben nagyfokú ideggyengeséggel szenvedett s így nincs kizárva, hogy az ezredes valamelyik szanatóriumba vonult vissza.

— **A halálra kintzett gyermek.** Prágából jelentik: Egy kétéves leányka halálát jelentette be tegnap délelőtt a tiszti orvosnál egy anya. Az orvosnak föltűnt, amikor a kis halottat megvizsgálta, hogy mind a két keze és lába több helyen eltört. Jelentést tett a rendőrségen, amely megvizsgálta az ügyet. Kiderült, hogy a kis leány kezét-lábát a saját édesanyja törte el s halálát is az anya embertelen kintzése okozta. A szomszédok azt vallották, hogy az asszony minden ok nélkül éjjel nappal kintozta gyermekét s néha úgy elverte, hogy ájultan esett össze. Az embertelen anyát, aki azzal védekezett, hogy a gyermek atyja őt nyomorogni hagyta, a rendőrség letartóztatták.

— **Az általánosan ismert 6 koronás kemény kalapok Frank Testvéreknél csak 5 koronáért kapható.**

— **Antalfy József könyvkereskedésében az összes iskolákban használandó tankönyvek beszerezhetők.** Használt tankönyvek féláron.

— **A debreczeni Zander gyógyintézet** Piacz u. 59. Fldsz. Telefon 389. Zander-féle gyógygymnastika: Vilámozás. — Forró légfürdő. — Svéd torna. — Főbb javulatok: Idült gyomor- bélrenyheség, székrekedés, elhízás, csusz, zsákák, sérülések után visszamaradt mozgászavarok. Bénulások. Érelmeszesedés, neurasthenia. Gyenge testalkatú gyermekek fejlesztése. Gerinczölferdülés. D. e. 11—12 ig és d. u. 4—1/2-ig nők és gyermekek, d. e. 12—1 ig és d. u. 1/2-7-ig férfiak látogathatják az intézetet, Dr. Szász Adolf orvos.

— **Keztyűk.** Glace svéd és szarvasbőrű óriási választékban. Nadrágtartók: minden kivételben 1 koronától feljebb. Sérvekötők; mindennemű kötszerek a legolcsóbb árban Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában Debreczen, Piacz u. 12.

— **Családi dráma,** kinos házi jelenetek elejét veszi, ha lakásában a villamos csengő, villamos világitást Földvárival rendeztetni be Kossuth u. 1. Telefon 168.

— **Fertőtlenített ócska tankönyveket** hozott forgalomba ez évben Aczél Henrik helybeli könyvkereskedő, aki az összes iskolákban előírt ócska tankönyveket a városi t. főorvos utasítása szerint fertőtlenítette, miáltal a tanulók egészsége megvan védve a fertőző bacilusoktól. Ezen az egész országban páratlan és údvös újítást ajánljuk a t. szülők és növendékek figyelmébe. Tankönyvek már most féláron kaphatók.

— **Nőth Zenekolája.** Hunyadi utca 10 szám (Royal mellett.) a beiratás naponta 8—11-ig d. u. 5—6-ig. Nőth zenekolájáról tájékoztató ingyen kapható Schmidt S. ur hangszer üzletében.

— **Kugler Gerbesud** cukorkák főraktára Kontsek Gőzánál.

Törvénykezés.

— **Sovány bíró ügye a debreczeni tébla előtt.** Országos szenzációt keltett az a hatalmas bűnper, amelynek főhőse Sovány Dezső mátészalkai járásbíró volt, akit azzal vádoltak, hogy közel egy évvel ezelőtt Bordás Demeter kéményseprőt megölte.

Az érdekes részletekben bővelkedő bűnper a szatmári törvényszék tárgyalta hetekkel ezelőtt s mint ismeretes, Sovány Dezső járásbíró, aki Bordás megöletésével volt vádolva, felmentették. Az ítélet indoklása ellen fellebbezést adott be Sovány Dezső védője. Kardos Samu dr. debreceni ügyvéd. A kir. tébla a szenzációs ügyet holnap reggel fogja tárgyalni. A nagy anyaghalmoz miatt aligha lesz vége még a holnapi napon a bűnpernek, valószínű, hogy az ítéletet csak hétfőn fogja kihirdetni a bíróság. Ezzel az ítélettel aztán befejeződik a pünper s a meghurcolt bíró megkapja azt az elégtételt, amelyre igazán részszolgált.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. szept. 3

Készáru tartott.		
1909. októberi buza	13.50	13.51
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.67	13.68
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	9.54	9.55
1910. áprilisi rozs	—	—
1909. októberi zab	7.26	7.27
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	—	—
1910. májusi tengeri	7.13	7.14
1909. szeptemberi tengeri	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Kitűnő

befőzni való körte

előjegyezhető **Dr. Balkányi Miklós** irodájában, Debreczen, Kossuth-utca 32. naponta délelőtt 9—12 ig. Telefon szám 40.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy **szeptember 4-én és 5-én, szombat és vasárnap este**

nagy hurka estélyt

rendezek.

Kitűnő frissen készített vacsora étlap szerint. Kitűnő új és ó hegyi és kerti borokkal szolgálók. Nagybecsült vendégeim szórakoztatásáról gondoskodom. Elsőrendű zenekar közreműködik.

Tisztelettel

Neumayer Jánosné.

vendégfogó

Homokkertsor-utca 125. sz. alatt.

A tanuló ifjúság figyelmébe!

legolcsóbbban jótállás mellett

Legjobb szerkezetű meghúzható pontos órák

Löfkovits Arthur és Trsa
cégnél Piac-utca 38.

Az őszi idényre

megérkeztek a legújabb

angolszövet ujdonságok,

a melyet a

legolcsóbb árban

legelegánsabban készít

Moskovits József

férfi szabó, Piacz-utca 46.

Iskolás

fiúk és leánykák részére
kész fehérneműk, paplanok

ágyterítők, flanel-takarók,
pokrócok, harisnyák, zsebkendők, valamint felsőruhákra legjobb minőségű és tartós szövetek és mosóárak igen jutányos és szabott árban beszerezhető:

Szépe Lajos

női díjat és fehérnemű üzletében
Debreczen, Kossuth-u. 6.
Rothschnek féle gyógyszertár mellett

Uj! Uj! Uj! üveg és porcelán tüzlet nyílt **Glück József**

cég alatt Debreczen, Piacz-u 6
a nagytemplommal szemben.
Szigoruan szabott árak

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek
Klein Ferenczné

U. v. Eifenbein Adolfnál
Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom
sehol olyan jó és olcsó

cipőt nem kapni, mint nála.
Saját készítmény. Elnyúlhetetlen.
Olcsóbb mint bárhol.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit“-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak rak-
táron 1200—1500 literesig.

Iroda: P terfia-utca 76.
Kádársegédek felvételnek.

Hajdusági bajuszpadró

kittüntetve a bécsi, párisi és londoni
kiállításon arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági
Bajuszpadró.

Védjegy.

Egyedül készít

Grósz Nagy Ferencz

gyógyászorvos

DEBRÉCZEN, Kossuth-utca 8. szám.

„Arany egymarka“ gyógyászorvos

Telefon 404.

Telefon 404.

Elismert legjobb külön-
legesség a bajusz nö-
vesztésére és ápolására,
mely meg nem száradó
szirmentes növényi bal-
zsamos anyagokból ké-
szül.

Kattisa gyere és nőnek.
Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak
2 doboz küldetik 2 koroná
15 fillér bérmentve utólevéllel.

Prelovsky András

elsőrangu katonai és polgári szabó üzlete bel és külföldi szövetek
— valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára —
Debrecezen, Kossuth-utca 4. sz.

Elvállal a legujabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielé-
gítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket,
valamint magyar, diez- és viselő ruhákat papi reverendákat,
palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tisztek és

egyéves önkéntesek

a legegánsabban szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek Az anyag
jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítéséért felelősséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

THAISZ ARTHUR

papírnemű áruháza

(előbb Pongrácz Géza) PIACZ-UTCZA 7,

Az összes iskolákban előírt iskolai tanszerek
füzetek, rajztömbök, körzők vonalzők

a legolcsóbb árakban beszerezhetők.

Az üzlet megnagyobbítása alkalmából felhívom a tisztelt vevő-
közönséget kirakataim megtekintésére.

Hydraulikus sajtók

Szőlő és gyümölcsmust

Arany érem
Szeged 1903.

Arany érem
Budapest 1903.

Arany érem
Pozsony 1902.

Hydra-
ulikus
sajtók.

sajtókészítésre a nagy üzem számára.
2 kútfestő kocsival vagy 1 kocsival.

Már igen tetemes
számban üzemben
helyeztetett.

gyártanak és szállítanak jó-
minőségű mellett mint különleges-
séget a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és T.A., BÉCS, H.p.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes lejegyzőket ingyen és bérmentve.

Megrendelések Magyarországon kizárólag.

Egy üres telek

A Közraktár háta mögött, a mo-
nostorpályai ut mentén, mely eddig
üzifa raktárnak használtatott bérbe

kiadó.

ERDŐIPAR TÁRSASÁG

Klebinder és Társa

Verbóczy-utca 12.

Fiók raktára nincs,

de a legnagyobb választékot

férfi, nő és gyermek ruhákban

feltűnő olcsó szabott árban

Frank Rezső

debrecezen legnagyobb ruhaárúháza, a „Bika“ szálloda
mellett nyújthatja.

Ezen óriási vállalat saját műhelyeiben a legújabb divatu uri ruhákat ké-
szíteti a legjobb gyapju szövetekből és a legkényesebb izléseket a leg-
jobb kielégül.

Óriási előnyös vételei folytán feltűnő olcsó árban árusít
Minden vevő mentve van bármily csalódástól, mert minden darabon a
legolcsóbb szabott ár ki van tüntetve. Meg nem felelő árúkat bármikor be-
cseréltetnek, vagy kívánatra a pénz visszaadják.

